

Het Quackenbosch aan de Oude Ade (1618-1953)

Deel 1

Theo van der Poel en Sjaak van der Geest

Dit jaar wordt na lang touwtrekken in Oud-Ade eindelijk begonnen met de bouw van ‘Het Quackenbosch’, een complex van 15 woningen voor ouderen. De naam van het complex is ontleend aan een boerderij die niet ver van de plek heeft gestaan waar nu gebouwd wordt. Het is een goed moment om de geschiedenis van het oorspronkelijke Quackenbosch onder het stof vandaan te halen. Maar er is nog een goede reden voor dit artikel: in 2021 is het 200 jaar geleden dat de boerenwoning ‘Het Quackenbosch’ gebouwd werd.

Om ons een voorstelling te maken van het allereerste begin van het boerenleven in deze contreien is het nodig meer te weten over het polderlandschap in de 12e en 13e eeuw, toen de Rijkswatering gegraven werd die via de Koppoel aansluiting met de Ade kreeg. Was de Rijk ook een riviertje evenals de Googh, de Rijt en de Blijver? Hoe vervolgde de Oude Ade haar stroom vóór de Wijtsloot gegraven werd? Vragen genoeg!

In 1543 stelde het waterschap Rijnland het eerste morgenboek samen waarin elke gebruiker van wei- of hooiland, ongeacht of hij eigenaar was of pachter, werd genoteerd. Morgenboeken werden gebruikt voor het bepalen van waterschapsbelastingen, die werden omgeslagen naar het aantal morgens land dat de aangeslagene bezat. De naam van elke betaler van morgengeld staat vanaf dan zwart op wit. Omdat de huizen niet opgenomen zijn, is het echter moeilijk om met zekerheid vast te stellen waar de gebruikers van de weilanden woonden. Wel valt op dat een groot deel van het land tussen de Koppoel en Zevenhuizervaart in de 16e eeuw gebruikt werd door de nakomelingen van Jan en Cornelis Pietersz Nije. Het lijkt erop dat Cornelis Nije de bewoner van Het Quackenbosch geweest is en opgevolgd werd door zijn dochter Toontje Cornelisdr, de eerste vrouw van de hierna genoemde Dirck Willemsz Quackenbos.

Dat de boeren aan de Oude Ade tijdens het Beleg van Leiden door de Spaanse maar ook door Staatse troepen veel schade hebben geleden, is door ooggetuigen in notariële aktes vastgelegd. Hun woningen werden door voetvolk en ruiters te paard vanuit de schansen in Sassenheim en Alkemade geplunderd en beroofd van vee, hout, hooi, enzovoort.¹

Het Quackenbosch

Het is welhaast zeker dat de naam ‘Quackenbosch’ nooit op de gevel heeft gestaan van de vorige woning(en) van wat nu Zwarteweg 4 is. Met ‘Quackenbosch’ werd namelijk de gehele hoeve (land en twee huizen) bedoeld. Wel werden in de oude archieven de pachters, mits bewoner van een van de huizen, met ‘Quackenbosch’ aangeduid. Wij gebruiken daarom deze klassieke naam voor de boerderij die wij hier beschrijven. Kwakken zijn reigerachtige vogels – nu bijna uitgestorven in ons land – die men nog kan aantreffen in een visrijke omgeving (zoals de Biesbosch) met veel bomen waarin zij hun nesten bouwen. Ongetwijfeld heeft er indertijd in de onmiddellijke omgeving van de boerderij een kwakkenbos gestaan. In oude aktes is dan ook steeds sprake van “vanouts genaemt Het Quackenbosch.” Toen de bebouwing aan de Oude Ade toenam hielden de kwakken het daar waarschijnlijk voor gezien.

Het "Quackenbosch" anno 2021.

Wie waren de eigenaars en pachters van het Quackenbosch?

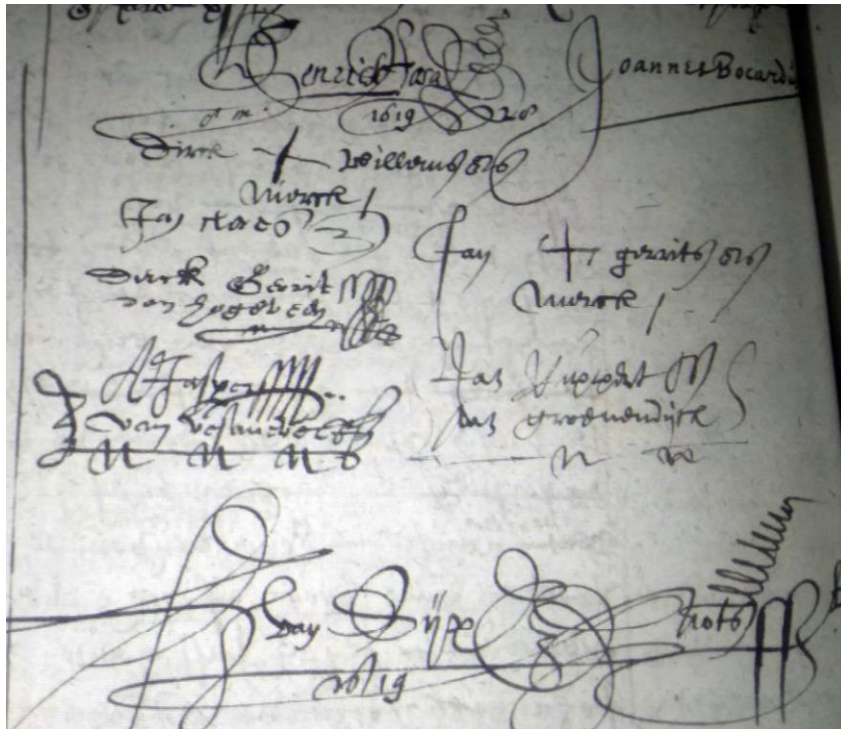
Een verkoopakte uit 1618 geeft ons enig inzicht in de toestand aan de Oude Ade. Op 25 april van dat jaar verkochten de erfgenamen van Jan Adriaensz de Wilde, oud-burgemeester van Leiden, een boerderij aan de Oude Ade met ruim 27 morgen land (ca 23 hectare)² voor 14.800 gulden.³ Het land werd in drie gedeelten verkocht en verpacht. Het grootste gedeelte, ruim 16 morgen, werd gekocht door Ds Johannes Bocardus uit Dordrecht, een zesde deel, ruim 4 morgen, aan Mr Henrik Rosa en de laatste ruim 5 morgen, een vijfde deel, aan de drie boeren die al pachters waren: Dirck Willemsz (Quackenbosch), Jan Claesz (Quackenbosch) en Jan Gerritsz (Schuijn).

Ds Bocardus was een belangrijk man in de toen heersende godsdienststrijd. Hij was korte tijd predikant in De Kaag geweest, maar werd in 1609 naar Dordrecht geroepen, waar hij als contra-remonstrant een van de vier predikanten was die in 1611 de vijf artikelen tegen de theologisch opvattingen van Arminius aan de Staten van Holland aanbood, wat uiteindelijk zou leiden tot verbod van de Remonstrantse kerkdiensten en op politiek terrein tot de onthoofding van Johan van Oldenbarnevelt. Ook was hij bij de Synode van Dordrecht (1618-1619) assistent van de voorzitter.

Zoals de meeste toen nog kleine poldertjes had ook dit land een 'eygen wintmolen'. Het landschap zou aanmerkelijk veranderen toen omstreeks 1625 in deze streek de ervaringen elders met grotere molens met een draaibare kap ook in de Vrouwennepolder zouden worden toegepast. Die kleine poldertjes konden nu worden samengevoegd, bedijkt en bemalen door één grote windmolen.

Waaruit het gekochte vijfde deel bestond werd niet in bovengenoemde akte vermeld. Om dat nader te bespreken werden de drie pachters uitgenodigd voor overleg in de herberg 'De Witte Swaen' in Leiden aan de Rode Steen. Zij werden opgewacht door een gerenommeerd gezelschap. Naast Ds Bocardus en advocaat Rosa waren ook aanwezig Dirck Gerritsz Hogeveen, oud-burgemeester van Leiden, Andries Jaspersz van Vesanevelt, oud-schepen in Leiden en Jan Rippersz, rentmeester van de Armen Huijsittenen van Leyden.⁴ Overeengekomen werd dat het vijfde part dat zij gekocht hadden bestond uit:

- 1) 1 morgen en 68 roeden met de woning en het hout daarop staat.
- 2) 1 morgen, 5 hond en 14 roeden genaamd 'de Croftcamp'.
- 3) 1 morgen, 3 hond en 35 roeden met hout beplant genaamd 'het Quackenbosch'.
- 4) 1 morgen en 83 roeden genaamd 'de Teelacker'.

Handtekeningen akte 1618 van de drie 'bruijckers' en de verhuurders, Ds Bocardus en Mr Rosa. JanClaesz was de schrijfkunst wel machtig, maar Dirck Willemsz en Jan Gerritsz tekenen allebei met 'merck', in dit geval een kruisje, maar met een subtiel verschil. Twee burens die geen directe familie zijn, zullen niet met hetzelfde merk ondertekenen. Dan heeft de handtekening weinig zin. Juist die 'twee vlaggetjes' aan het kruisje bepalen het huismerk van de ander.

In de akte werd aan de pachters ook nog gevraagd het houtgewas van het Quackenbosch, 935 roeden groot, op struikhoogte te houden ("struycx oorbaar sullen doen affhouden"). Het bos had zijn functie verloren, maar de naam bleef ook bij de volgende aktes verbonden aan deze woning met het land. Het betekende dat er twee woningen aan de Oude Ade stonden die bewoond werden door de pachters Jan Claesz Quackenbosch en Dirck Willems Quackenbosch. Het lijkt erop dat Jan Claesz aan de Oude Ade woonde op de woning die niet in de bovengenoemde akte wordt genoemd en Dirck Willemsz op de gekochte woning.

Jan Claesz Quackenbosch

Jan Claesz was vóór 1600 getrouwd met Marijtge Thijsdr.⁵ Hij woonde op de woning die stond op de grond van Ds Bocardus. Het gezin van Jan Claesz Quackencosch telde tien kinderen. Naast enige stukken land die zijn eigendom waren, pachtte hij een gedeelte van de bovengenoemde woning en landen van Ds Johannes Bocardus. Marijtge Thijsdr werd vóór 1628 weduwe. Zij hertrouwde met Jan Jansz Duijcker. Zijn zoon Pancras Jansz Duijcker zou echtgenoot worden van Pietertje Jansdr, de dochter van Marijtge Thijsdr. De naam Quackenbosch zou gekoppeld blijven aan de persoon die op de woning aan de Oude Ade woonde. Alleen de jongste zoon Jacob ging als Quackenbosch de boeken in. Zijn oudere broers werden Pieter Jansz Waterstroom, Jan Jansz Kievitsvelt en Claas Jansz Kievitsvelt genoemd.

Dirck Willemsz Quackenbosch

Dirck legt in 1595 voor notaris Van der Wuert in Leiden een verklaring af. Hij is dan 39 jaar oud, dus geboren in 1555 of 1556. Dirck is driemaal getrouwd geweest. Uit zijn eerste huwelijk met Toontje Cornelisdr Nije werden zes kinderen geboren, waarvan er vier in 1608 meerderjarig waren, dus minstens 25 jaar of getrouwd. Uit het tweede huwelijk met Maritgen Cornelisdr Neleman werd een

zoon Cornelis geboren, die als jongste de bijnaam Borst kreeg en stamvader van een groot nageslacht Borst zou worden. Het laatste huwelijk van Dirck Willemsz met Grietgen Jansdr vond plaats in 1612. Een niet zonder juridische strijd tot stand gekomen verbintenis, zo bekende Dirck in de huwelijksvoorwaarden, waarin de moeder en broer van de bruid de nodige eisen stelden.⁶ Na het overlijden van Dirck zal Grietgen Jansdr, behalve 1000 gulden, ook de helft van de nalatenschap erven. Dirck Quackenbosch overleed omstreeks 1635. Zijn weduwe hertrouwde met Willems Willemsz Alckemade.

Willem Willemsz was geboren aan de Stroomsloot, dus onder Alckemade, maar behoorde tot de parochie Leiderdorp. Hij was weduwnaar van Barbara Arijsdr Deijserman, die weduwe was van Jan Reynoutsz, bouwman op de (later genoemde) 'Blankenhoeve', aan het Vennemeer op de Vrouweven, die behoorde tot de goederen van de Abdij van Rijnsburg.

Oorspronkelijk was 'vanouts het Quackenbos' ruim 27 morgen groot. Door de verkoop aan de drie genoemde pachters was het al met ruim 5 morgen afgeslankt. Toen op 10 februari 1646 Marijtge Thijsdr en haar buurman Willem Dircksz Quackenbos (zoon van Dirck Willemsz) ook de 5 morgen en 240 roeden kochten van de erfgenamen van Mr Henric Rosa voor een voor die tijd hoge prijs van 6.250 guldens, kreeg de woning een grootte die een paar eeuwen bleef staan.⁷ We zitten dan midden in de Gouden Eeuw en aan het eind van de Tachtigjarige Oorlog, de Vrede van Munster (1648).

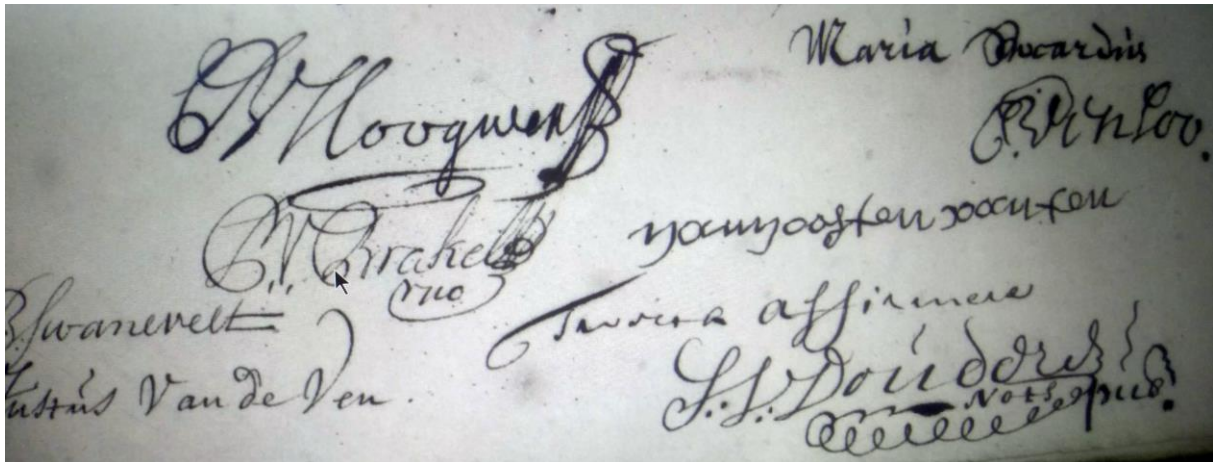
Oude Jan Leendertsz van Veen

Na het overlijden van Johannes Bocardus in 1638 werd zijn dochter Maria Bocardus eigenaar van de woning vanouds genaamd 'Quackenbos'. Zij was getrouwd met Jacob Commersteijn, burgemeester van Den Briel en ontvanger van de Gemeene Middelen (belasting) van die stad.

Na de periode Quackenbos werd Oude Jan Leendertsz van Veen de nieuwe pachter van de woning met 16 morgen en 4 hond land. In een akte op 5 februari 1678 werd de pacht voor vijf jaar verlengd tot kerstmis 1682 voor 400 gulden per jaar.⁸ Nadat de akte getekend was bekende Van Veen dat hij nog een pachtsschuld had staan van 708 gulden. Dat was de heer Commersteijn even ontgaan. Hij dreigde met liquidatie en beslaglegging van vee en goederen. Gelukkig werd een oplossing gevonden, zo vermeldt de volgende akte 14. Jan van Veen beloofde over een half jaar 350 gulden te betalen en de rest een half jaar later. Omdat Jan van Veen de enige pachter was ligt het voor de hand dat het woonhuis van Dirck Willemsz Quackenbos een andere bestemming kreeg: waarschijnlijk dat van timmermansbedrijf (achtereenvolgens: Van der Meij, Hogendorp, Melman, en Vrijburg).

In een akte van 24 november 1685 worden de woning, "huizinge, stallinge en verder getimmerde", met 16 morgen en 4 hond weiland, 'vanouts genaemt quackenbos' door Jacob Commersteijn voor twee jaar verhuurd aan Jan en Pieter Gerritszonen Bos voor 300 gulden het jaar plus een achtendeel boter. Wel eiste de verhuurder dat zij elk jaar voor 25 gulden as of poortarde (menselijke fecaliën) moesten kopen en dat uitstrooien over minstens twee morgen land en behoorlijk toemaken. Zo niet, dan moesten zij 50 gulden per morgen betalen.⁹ De heren Bos kregen de mogelijkheid om het pachtcontract eventueel met drie jaar te verlengen.

Maria Bogardus, weduwe van Jacob Commersteijn, besloot op 16 december 1710 om haar woning aan de Oude Ade met 16 morgen en 4 hond weiland te verkopen. Pachter was toen tot 1713 Jan Joosten van Toll. Door de economische terugval was er weinig animo en bleef het bod steken op 3200 gulden. Dat vonden de executeurs en erfgenamen toch iets te mager en de verkoop ging niet door. Zij hadden minstens een bod geëist dat 2000 gulden hoger lag.¹⁰ De erfgenamen van Jacob Commersteijn bleven voorlopig de eigenaars.

Huurcontract met Jan Joosten van Toll. Hij ondertekende wel met zijn naam.

Gerrit (Gerret) Hendriksz Vinck

In het gemeentearchief van Alkemade is het kohier aanwezig van de te betalen verpondingen (belastingen) van de eigenaars van de huizen en opstallen van Alkemade van 1733 tot 1793. Hierin staat vermeld dat Gerrit Hendriksz Vinck op 5 juni 1751 de nieuwe eigenaar is geworden. Hendrik Trip, een van de erfgenamen van Jacob Commersteijn was verkoper.¹¹ Gerret ging wonen aan de Oude Ade in het huis dat volgens dit kohier genummerd was als huis nr. 399.

Gerret Vinck, geboren in Oud-Sevenaer in het Hertogdom Cleve, trouwde 30 april 1752 in Warmond met Antje Jacobsdr van der Does, weduwe van Jan Cornelis van Alphen. In de akte wordt geschreven dat Gerret gewoond heeft in Warmond. Antje overleed aan de Oude Ade en werd op 23 april 1755 in Warmond begraven. Er werd 3 gulden aan impost (belasting) op begraven betaald. Gerret Vinck hertrouwde met Trijntje Dirksdr Meester (Meijster). Uit dit huwelijk werden vier kinderen Vinck geboren. In hun testament van 21 maart 1756¹² (*10) had het echtpaar opgenomen dat de langstlevende de enige universele erfgenaam zou zijn en dus erfgenaam van alle goederen. De kinderen kregen tot hun 25^e jaar of tot hun huwelijk alimentatie. Dan zou door de langstlevende het erfdeel worden uitgekeerd 'naar de staat van den boedel'.

Gerrit Vinck overleed aan de Oude Ade en werd in Warmond begraven op 26 mei 1766 (3 gulden impost). Het oudste kind is dan 9 jaar oud. Naar de staat van de boedel bepaalde Trijntje dat elk kind naast alimentatie als vaderlijk erfdeel recht heeft op een uitkering van 200 gulden. Voogden over de kinderen waren Hendrik Hendriksz Vinck en Arij Jacobsz van der Geest, haar aanstaande man.

Arij Jacobsz van der Geest

Een half jaar later trouwde Trijntje Meijster (zelf ondertekent zij als Meester) met Arij Jacobsz van der Geest. Trijntje overleed 22 februari 1776 aan de Oude Ade, waarna de 44-jarige Arij op 21 april 1777 in Warmond hertrouwde met Marijtje Pietersdr Vromesteijn, geboren 5 mei 1754 op het Klaverblad, 23 jaar oud. Van de negen kinderen die in dit gezin geboren werden leefden er nog vijf toen Arij van der Geest op 22 januari 1795 op 62-jarige leeftijd overleed. Trijntje, het oudste kind was 18 jaar en Frans, de jongste, 4 maanden. Marijtje Vromesteijn hertrouwde 17 april 1796 met Willem Kortekaas, geboren in Warmond en gedoopt in Sassenheim op 9 april 1771. Bijzonder is dat de eerdergenoemde dochter Trijntje van der Geest zes jaar later (in 1802) trouwde met Hendrik Kortekaas, een jongere broer van haar stiefvader Willem.

Het zou nog ingewikkelder worden toen na het overlijden van Marijtje Vromesteijn op 8 april 1808 besloten werd om de woning te verkopen. Willem Kortekaas werd 18 oktober 1808 koper voor 9900 gulden. Hij meende dat bedrag te kunnen betalen door te trouwen met zijn nog minderjarige stiefdochter Jannetje van der Geest. Hij vroeg hiervoor dispensatie bij het 'Hoog Nationaal

Geregtshof van het Koninkrijk Holland'. Daarbij beriep hij zich op een naar zijn mening gelijksoortig huwelijk. De Rechtbank voelde zich ernstig misleid en wees het verzoek met grote verontwaardiging af. Het huwelijk dat Willem als voorbeeld gaf betrof namelijk niet het huwelijk met een stiefdochter, maar met een kind van een zuster van zijn vrouw. Bovendien trok de rechtbank in twijfel of er wel oprechte affiniteit was tussen Willem en zijn stiefdochter. Ook het feit dat Willem 'staande huwelijk' met Marijtje Vromesteijn een buitenechtelijk kind verwekt had (waarvoor hij overigens zijn verantwoording genomen had) sprak niet in zijn voordeel.¹³ Willem trok zich als koper terug en de koop werd overgenomen door Jacob Cornelisz van Egmond voor 8.950 gulden.¹⁴ Na verkoop van kazen, vee, bouwgereedschappen enz. bleef voor Willem Kortekaas en de kinderen een batig saldo over van 3.764 gulden, 14 stuivers en 7 penningen.

1 Dec. 1808.

Declinatie Advies op de Requeste van Willem Kortekaas; Weduwe naar van Marijtje Vromesteijn, wonende onder Alkemade; aan Zijne Majest. gepresenteerd, ten einde van Hoogt ben selven te obtineren dispensatie van het 9^e Art. Der Ordonnantie van de Politie binnen Holland van den 1^{en} April 1580, en permissie om met Jannetje van der Geest, zijnde de voordoosser van wijlen des Suppliants gemelde huisvrouw, een nettig huwelijk aante gaan.

Aan
Het Hoog Nationaal Geregtshof van het Koninkrijk Holland.

Eerste pagina van het afwijkend advies van de President van het Nationaal Gerechtshof inzake het proces van Willem Kortekaas, 1 december 1808.

Jacob Cornelisz van Egmond

Jacob van Egmond was in 1806 getrouwd met Antje Cornelisdr Borst. Hij verhuisde van Rijpwetering naar de Oude Ade met twee kinderen. In 1821 werd het oude pand van het Quackenbosch door Van Egmond afgebroken en een nieuwe woning gebouwd. Een jaar later overleed hij, 38 jaar oud, op 17 mei 1822. Van de twaalf kinderen leefden er nog tien, waarvan de jongste, Jacobus, vijf dagen na het overlijden van vader geboren werd. Het oudste kind, Aaltje, moest nog 15 worden.

Jacobus Fransz Ponsa en Adrianus Ponsa

Antje Borst hertrouwde 17 april 1827 met Jacobus Fransz Ponsa, geboren in Ter Aar en wonende in Hoogmade. Hij was al twee keer eerder getrouwd geweest: op 17 april 1815 in Woubrugge met Marijtje Berg en op 6 juni 1819 te Hoogmade met Aagje Verdel, weduwe van Aris Wassenaar. Ook

zijn relatie met Antje Borst zou van korte duur blijken. Het noodlot bleef de familie op het Quackenbosch achtervolgen. Op 15 september 1828 overleed Antje Borst, 43 jaar oud, zeven maanden nadat haar kind Adrianus Ponsa was geboren. Een uiterst moeilijke situatie voor Jacob Ponsa. Hij vond een oplossing door het bedrijf te verhuren aan Jan Straathof van Rijpwetering, zoon van Arie Straathof en Krijntje van der Voort. Straathof betaalde f 1.451,50 aan jaarlijkse pacht. Zijn gezin telde 11 kinderen, waarvan er vijf op jonge leeftijd overleden. Als weduwnaar van Marijtje van Dregt hertrouwde hij 17-1-1851 te Zoeterwoude met Martina (Maartje) Paardekoper weduwe van Pieter van der Vlugt. Zij bracht twee kinderen Van der Vlugt mee naar Oud-Ade. In 1854 vertrok het gezin Straathof van Oud-Ade. Adrianus Ponsa, de in 1828 geboren zoon van Antje Borst, nam het bedrijf over. Hij was op 22 mei 1852 in Noordwijk getrouwd met Anna Jobdr Duivenvoorden. De geschiedenis zou zich herhalen. Adrianus Ponsa overleed 21 april 1859, nog geen 32 jaar oud.

Piet van der Voort

Anna (Johanna) Duivenvoorde (dan 32) hertrouwde op 8 november 1860 met Piet van der Voort (26), de in Warmond geboren zoon van buurman Pieter van der Voort en Agnes Rotteveel. Piet van der Voort, bijgenaamd 'Rooie Piet', overleed 25 augustus 1881 te Oud-Ade, 47 jaar oud. Jannetje (Anna) Duivenvoorde overleed 19 december 1893.

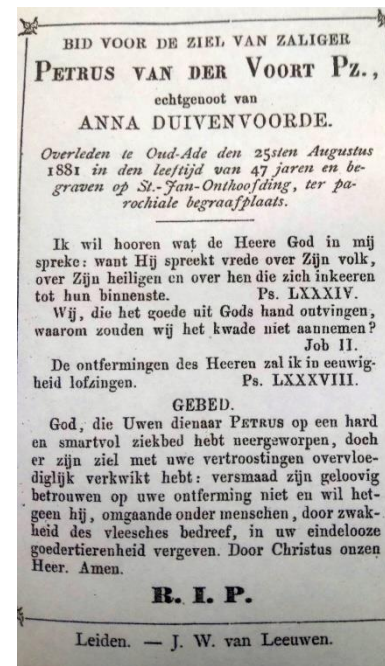
Toen ze trouwde met Piet van der Voort had zij vier kinderen van haar eerste echtgenoot. Uit haar tweede huwelijk werden nog eens acht kinderen geboren, waarvan er drie kort na de geboorte overleden. De overige kinderen waren drie dochters en twee zonen. Na de dood van Piet werd de boerderij per openbare verkoping verkocht aan Willem van Egmond. Onbekend is waarom de boerderij in de openbare verkoping terecht kwam terwijl er toch twee zonen waren uit het tweede huwelijk van Anna. Van de vier kinderen uit haar eerste huwelijk waren twee dochters blijven leven, Maria en Anna Ponsa.

Jan van der Poel (1894-1998), boer aan het eind van de Zwarteweg, herinnert zich wat zijn moeder hem vertelde over Piet van der Voort: "Hij was Rooms maar het zat hem niet dik." Toen hij begraven werd zou de pastoor gezegd hebben: "Wij gaan nu een mens begraven die lang niet in de geur van heiligheid heeft geleefd. Enkele weken geleden joeg hij nog de genoegens van het leven na. Maar hij was wel goed voor de armen geweest. Laten we voor hem bidden want dat zal hij hard nodig hebben." ¹⁵

In mei 1883 werd Willem van Egmond veehouder op de woning samen met zijn vrouw Annigje Heijkoop. Hij was geboortig van Koudekerk en zou 16 jaar op Oud-Ade blijven. Willem van Egmond was protestant, iets ongewoons in de katholieke enclave die Oud Ade was, en de mensen spraken er schande van dat een katholieke boerderij in protestantse handen kwam. Toen hij in 1899 ging rentenieren op het Utrechtse Jaagpad langs de Rijn, kwam Jan Kool als pachter op de boerderij.

Jan en Kees Kool

De wisseling van de wacht vond plaats op 5 mei 1899. Jan Kool (1852-1931), die ook protestant was, was afkomstig uit Gouderak. Hij was eerder getrouwd geweest met Neeltje Bak. Uit het eerste huwelijk waren vier kinderen geboren, waarvan twee in een vroeg stadium waren overleden. Ook tijdens het tweede huwelijk van Kees Kool met Adriana Opschoor overleden drie kinderen op jonge leeftijd. Het gezin kwam met tien kinderen vanuit Reeuwijk naar Oud-Ade. Vijf maanden later, op 1 oktober 1899, werd het elfde kind, Pieter, geboren. Adriana Opschoor overleed, 68 jaar oud, op 18 december 1924 en Jan Kool op 16 maart 1931, 76 jaar oud. Het bedrijf werd voortgezet door zijn

zoon Kees Kool (1887-?). Kees trouwde met Maartje Kammeraad. In 1931 werd hun dochter Adriana (Jeanne) Elisabeth Kool geboren. Tot het huishouden van Kees Kool en zijn vrouw behoorden verder nog een ongetrouwde broer van moeder Kool (Leen Opschoor) en Henk en Nico Kool (ongetrouwde broers van Kees).¹⁶

Na de dood van eigenaar Willem van Egmond werd de boerderij gekocht door diens oomzegger Henderik Voorsluijs, maar Kees Kool mocht als pachter aanblijven. Voorsluijs was zelf boer onder Leiden, waar nu de kerk van de Lammenschans staat. Toen zijn land werd opgekocht door de gemeente Leiden was Voorsluijs gaan rentenieren.

Eindnoten

¹ Oud Notarieel Archief (ONA) Leiden. Not. Salomon van der Wuert 1578 (diverse aktes).

² Een Rijnlandse morgen (8516 vierkante meter, ongeveer 6/7 bunder) kan worden onderverdeeld in 6 hont; een hont (ook wel 'hond' of 'honderd' genoemd) is 100 vierkante Rijnlandse roeden; en een roede is 12 x 12 = 144 vierkante voet. De term 'morgen' zou verwijzen naar een oppervlakte die op één morgen bezaaid kan worden. 27 morgen land is dus ca 23 bunder of hectare.

³ Reg. Arch. Leiden: Rechterlijk Archief Alkemade nr. 72 fol. 58v.

⁴ ONA Leiden: Not. Foijt van Sijp, inv. Nr 158, 25-4-1619 akte 110.

⁵ De spelling van namen wisselt nogal. Om verwarring te voorkomen houden we steeds één spelling aan.

⁶ ONA Leiden: Not. Salomon van der Wuert akte 21, 12 februari 1612.

⁷ ONA Leiden: Not. Claas Moij, akte 193, 9-6-1646.

⁸ ONA Leiden: Not. Diderick de Fries, akte 13 en 14, 5-2-1678.

⁹ ONA Leiden: Not. Jacob Boeckweyt akte 157, 14-11-1685.

¹⁰ ONA Leiden: Not. Simon van Douderen akte 15 en 206, 16-12-1710.

¹¹ Gemeentearchief Alkemade, inv. Nr. 255: Kohier verpondingen 1733-1793.

¹² ONA Leiden: Not. Albert Kleijnenbergh, akte 53, 21-3-1756.

¹³ Part. Archief Th. Van der Poel.

¹⁴ ONA Alkemade: Not. Pieter van Veen Oude Wetering, inv. Nr. 10, 18-10-1808.

¹⁵ Mondelinge communicatie Jan van der Poel II (1993).

¹⁶ Mondelinge communicatie Jan van der Poel III (2020).